

## Høringsnotat fra Norske Billedkunstnere

### Prop. 1S - Statsbudsjettet 2021 (kapitler fordelt til familie- og kulturkomiteen)

#### Utstillingsvederlag og honorar

2000 kunstnere bidrar hvert år med å fylle 100 000 kvadratmeter med samtidskunstutstillinger på de 53 visningsstedene som har statlig driftsstøtte av varig karakter. Men kunstnere får ikke rimelig betalt for sitt arbeid. Kunstnerens andel av den samlede institusjonsøkonomien utgjorde kun 1,6 % i 2020.

Kunstnere mottar i liten grad honorar og det er avdekket at en rekke av visningsstedene som er forpliktet av utstillingsvederlagsavtalen misligholder avtalen. Det er behov for å sikre at kunstnere får betalt for sitt arbeid.

**Utstillingsvederlag** - Statlig finansierte visningssteder må oppfylle sine forpliktelser etter avtalen om utstillingsvederlag. Utstillingsvederlaget er en godtgjørelse til billedkunstnere og kunsthåndverkere for lån og framvisning av kunstverk som er i kunstnerens eie. Det er behov for å reforhandle avtalen for at den skal være tilpasset dagens varierte kunstpraksiser, samt sikre at kunstnerne får det vederlaget de har krav på.

Beregnete kostnader for utstillingsvederlag for budsjettåret 2021 er omtrent 38 millioner.

**Forslag til merknad:** *Familie- og kulturkomiteen ber regjeringen videreføre reforhandling av avtalen om utstillingsvederlag mellom kunstnerorganisasjonene og Staten.*

**Honorar** - Kunstnerne mottar i dag i svært liten grad utstillingshonorar – en økonomisk kompensasjon for arbeidet med utstillinger. Eksisterende holdninger i feltet – at det er akseptabelt for kunstnere å arbeide gratis opp mot utstillinger i institusjonene – må utfordres og ny praksis innføres. Formålet med utstillingshonorar er å sikre at kunstnere får honorar for arbeid tilknyttet utstillingsarbeid og forpliktet kunstinstitusjonene til å honorere kunstneres arbeid.

**Forslag til merknad Kap 337, post 71:** *Familie- og kulturkomiteen ber regjeringen om å innføre utstillingshonorar som en permanent ordning fra og med 2021 ved samtlige visningssteder som har statlig driftsstøtte av varig karakter.*

*Utstillingshonorar ordning. Kap 337, post 71 styrkes med 67,3 millioner.*

#### Kap 320, post 72 Kunstnerstipend m.m.

Det er gledelig at statens kunstnerstipend er foreslått styrket med 100 millioner i 2021, som i praksis skal gi 309 midlertidige arbeidsstipender fordelt på samtlige kunstnergrupper. De midlertidige arbeidsstipendene vil gi flere kunstnere mulighet til å fortsette sitt kunstneriske virke i en ekstraordinær situasjon. Samtidig er det fortsatt et stort behov for flere stipender i årene fremover.

Kun 10,1 prosent av kunstnere som søkte statens kunstnerstipend for 2019 fikk tilslag på søknaden. Til sammenlikning er tildelingsprosenten 39 prosent for søkerne til Kulturfondet. Statens kunstnerstipend har

den desidert laveste tildelingsprosenten, og det er behov for at tildelingsprosenten økes betydelig. Alle profesjonelle kunstnere bør ha en reell mulighet til å få stipend.

Kunstnerstipendene er det viktigste kunstnerpolitiske virkemiddelet i Norge. De er garantien for et dynamisk og nyskapende kunstliv, som leverer kunst av høy kvalitet og sikrer et mangfold av kunstneriske yringer.

**Forslag til merknad - Kap 320, post 72 Kunstnerstipend m.m:**

*Familie- og kulturkomiteen anser kunstnerstipendene å spille en sentral rolle for å sikre nyskapning, frie yringer og mangfoldig deltagelse i kunstneryrket. Komiteen ber regjeringen om en gradvis opptrapping av varige stipendhjempler for å oppnå en tildelingsprosent på 25%*

Det er positivt at arbeidsstipendets størrelse foreslås økt fra 276 805 kroner til 283 210 kroner, en 2.3 prosents økning som tilsvarer 6 405 kroner. Det er samtidig behov for at stipendene og garantiinntekten sikres fast årlig regulering.

**Forslag til merknad - Kap 320, post 72 Kunstnerstipend m.m:**

*Familie- og kulturkomiteen ber Kulturdepartementet endre Forskrift om statens stipend og garantiinntekter for kunstnere slik at arbeidsstipend, langvarige stipend og garantiinntekter som et minimum reguleres med en indeks lik rammen for lønnsoppgjøret i staten. Dette må formuleres i forskriften slik at Stortinget likevel står fritt til å beslutte en høyere økning.*

## **Kap, 320 - Norsk Kulturråd**

Kulturdepartementet foreslår i årets budsjett flere strukturelle endringer. De foreslåtte endringene er foretatt uten transparent prosess, og uten en tydelig forankret og vedtatt plan. Flere av de foreslåtte endringen vil svekke armlengdes avstand-prinsippet og den nødvendige maktspredningen på kulturfeltet.

I tillegg så flyttes fem av organisasjonene i nettverket Norwegian Arts Abroad (NAA), herunder OCA - Office for Contemporary Art Norway til kap. 320 post 74. Vi viser til høringsinnspill fra NAA.

Det er uklart hvilke kriterier og prinsipper som skal ligge til grunn for vurdering av tilskuddssøkerne på disse to postene, og det fremstår som om plasseringen under henholdsvis post 74 og 75 er gjort vilkårlig og uten innsikt i hva som er de enkelte organisasjonenes virksomhet.

**Forslag til merknad:** *Familie- og kulturkomiteen ber om en redegjørelse for omorganiseringen av Kulturrådet, overflyttinger av tiltak fra post 78, samt flyttingen av oppgaver fra Norsk kulturfond inn under Kulturrådets administrative portefølje.*

*Familie- og kulturkomiteen forventer at det gjennomføres transparente prosesser med involvering av fagfeltetene før vesentlige endringer av Kulturrådet iverksettes.*

## **Kap 325 post 77 - Stimuleringsmidler til kultur, frivillighet og idrett ifb. covid-19**

Det visuelle kunstfeltet er ikke ivaretatt i regjeringens forslag til stimuleringsordning. Norsk kulturliv består også av en lang rekke arrangement som ikke er billetterte, herunder visuell kunst. Disse delene av kulturlivet har behov for stimulerings tiltak dersom hele den kulturelle næringskjeden skal komme seg gjennom koronakrisen og dens økonomiske konsekvenser. Vi mener det er avgjørende at stimuleringsordningen omfatter tiltak innen alle bransjer i kulturlivet.

**Forslag til merknader - Kap 325 post 77**

*Familie- og kulturkomiteen ber regjeringen påse at samtlige kunstfelt inkluderes i stimuleringsordningen for 2021.*

*Familie- og kulturkomiteen ber regjeringen om at ekstraordinære innkjøpsmidler til de offentlige samlingene ved kunstmuseene over hele landet, øremerket innkjøp fra nålevende kunstnere, blir en del av stimuleringsordningen 2021.*

*Familie- og kulturkomiteen ber regjeringen om at stimuleringsordningen 2021 inkluderer satsing på kunst i offentlig rom i hele landet gjennom KOROs ordninger Kunstordning for leiebygg og eldre statsbygg (LES) og Lokalsamfunnsordningen (LOK).*



Norske Billedkunstnere

v/ styreleder Ruben Steinum

-

*Norske Billedkunstnere (NBK) er fagorganisasjonen for profesjonelle billedkunstnere i Norge. NBK har som formål å ivareta billedkunstnernes faglige, ideelle, økonomiske og sosiale rettigheter og interesser. NBK har over 3 000 medlemmer fordelt på 20 grunnorganisasjoner.*

-